

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindellicorum, 1708

§. III. An privilegium fori, vel ex parte, tolli possit renuntiatione,
consuetudine, vel præscriptione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

Laicum posse tali casu judicare, ac punire delictum Laici complicit delicti, quin aliquid per hoc agat contra privilegium fori, concessum statui Clericali; id, quod fusè defendit Haunoldus *rom. de Jure, & Just. tr. num. 291.*

Not. 2. Clericum in flagranti crimine (Adulterij; furti &c.) deprehensum, à Judice Laico) non suâ, sed præsumptâ Judicis Ecclesiastici autoritate) posse capi (quod etiam procedit, si suspectus sit de fuga) ea tamen lege, ut, cum primum commodè potest, sistat Judici Ecclesiastico; quia consensus Judicis Ecclesiastici, quoad illum actum capiendi, suppositis illis circumstantijs; non autem quoad actum detinendi, meritò præsumi potest.

§. III.

An privilegium fori, vel ex parte, tolli possit renuntiatione, consuetudine, vel prescriptione?

393. **A**D I. Resp. negativè, sive renuntiatione sit expressa, sive tacita; probatur 1. ex c. *si diligenti*, 12. h. t. ibi: *manifestè patet, quod non solum inviti, sed etiam voluntarij pacisci non possunt, ut secularia judicia subeant, cum non sit beneficium hoc personale, cui renuntiare valeat, sed potius toti Collegio Ecclesiastico sit publicè indultum: cui privatorum pacto derogari non potest. Nec juramentum licitè servari potuit, quod contra Canonica statuta illicitis pactioibus informatur.* Deinde, ex c. *Et si Clerici* 4. de *Judicijs*, ibi: *et si Clerici coram seculari Judice convicti fuerint, vel confessi de crimine, non sunt propter hoc à suo Episcopo aliquatenus condemnandi. Sicut enim sententia à non suo Judice lata non tenet, & ita confessio coram ipso.*

394. Dices: Marcellinus Pontifex, ut habetur 11. q. 1. c. *Clericum*, 3. constituit, quòd Clericum, cujuslibet Ordinis absque Pontificis sui permisso nullus præsumat ad *secularem Judicem* attrahere: nec Laico quemlibet Clericum liceat accusare; ergo de *consensu sui Pontificis*, seu Episcopi, potest; & in CC. Agathensi, c. 32. (quod refertur 11. q. 1. c. *Clericum* 17.) legitur: *Clericum nullus præsumat apud*

*secularem Judicem, Episcopo non permitte, pulsare: sed, si pulsatus fuerit, non respondeat, vel proponat: nec audeat criminale negotium in seculari judicio proponere; ergo saltem cum licentia sui Episcopi Clericus renuntiare poterit privilegio fori. Sed Resp. 1. esto valeret illatio vi antiquorum Canonum; hodie tamen nullam esse, vi constitutionum Recentiorum, præsertim ejus, quam retulimus n. *preced. ex c. si diligenti.* Resp. 2. eos Canones loqui de consensu Episcopi, fundato in consensione Summi Pontificis; non autem hoc secluso; tum propter clarum textum in c. *si diligenti*; tum etiam, quia nullus inferior concedere potest, quod lege Superioris interdictum est.*

Ad 2. Resp. nec vi ullius consuetudinis, à Laicis introductæ, *secluso consensu Summi Pontificis*, posse quicquam de Immunitate Ecclesiastica diminui. Nam contra id, quod est juris divini, nihil potest consuetudo humana, quantacunque autoritate suffulta, ut ostendimus *lib. 1. n. 1639. 1762. 1767.* sed consuetudo Laicorum diminuens Immunitatem Ecclesiasticam secluso consensu Summi Pontificis, est contra Immunitatem Ecclesiasticam, & contra id, quod est juris divini, ut probavimus *lib. 1. à num. 640.* & constat ex c. *quanquam*, 4. de *Censibus*, in 6. ibi: *cum igitur Ecclesiæ, Ecclesiasticæque personæ, ac res ipsarum, non solum jure humano; quin imò, & divino sint immunes &c. his porro, quæ in contrarium communiter adducunt Laici, ac Patroni oppositæ sententiæ, respondimus lib. 1. loc. cit. Accedit, quòd nulla consuetudo, abrogativa, vel diminutiva legis præexistentis, & acceptata induci possit legitimè, sine expresso, aut tacito, vel legali consensu ejus, qui talem legem condidit; ut probavimus *lib. 1. à num. 1683.* At hoc non habent illi, qui se tuentur consuetudine etiam immemorabili; cum talis consuetudo constanter reprobetur à Legislatore Ecclesiastico, tanquam corruptela, & consuetudo perverfa, ut constat ex pænis in ea statutis dict. c. *quanquam*, §. *Volentes*; & Bullâ cænæ, quæ annis singulis noviter promulgatur; ubi decimo quinto loco excommunicantur, qui prætextu *cujusvis consuetudinis*, atque a-*

ded etiam immemorialis, immunitatem Ecclesiasticam contra Juris Canonici dispositionem, directè, vel indirectè, etiam in aliquo tantùm lædunt, deprimunt, vel quovis modo restringunt; de quibus V. Castropal. de Censuris D. 3. p. 16. & seqq. Ex quo etiam patet ad 3. de præscriptione; nam & hæc foret ejusmodi immunitatis læsiva, diminutiva, vel restrictiva.

ARTICULUS. VI.

De criminibus mixti fori.

396. **C**Rimen mixti fori est illud juxta Benedictum Pereyram in appendice Elucidarij num. 1956. quod pertinet ad utrumque forum, nimirum Laicum, seu Seculare, & Ecclesiasticum, ita, ut de illo crimine possit cognoscere Judex, vel Laicus, vel Ecclesiasticus, datâ præventionem, quæ scilicet datur, quando alter ex dictis Judicibus cepit prior cognoscere. Unde illa præventio & quædam anticipatio cognitionis, quæ impedit, ne alter se intromittat. Cum enim prævenire apud Latinos sit venire, antequam alter veniat, sic apud Juristas est præoccupare causam, seu venire ad illam, antequam alter Judex veniat. Unde etiam Soncinas in c. 14. de foro compet. apud Haunoldum tom. 5. de Justit. tr. 1. n. 322. præventionem, ait, esse jurisdictionis approbationem sibi soli in aliqua causa (hoc est, æquè immediatè) quæ pluribus competit; quibus positis:

q. 1.

An causa adulterij sit mixti fori?

397. **C**ognitionem causæ de adulterio spectare ad forum Laicum, colligi potest ex toto titulo C. ad Legem Juliam, de adulterijs; præsertim L. 30. ubi agitur de his, quibus licet adulterum accusare; sed de his egimus l. 4. tit. 19. de Divorcijs; & lib. 1. tit. 9. de Adulterijs; esse etiam fori Ecclesiastici, constat ex lib. 5. tit. 9. & c. Gaudeamus, 19. de convers. conjugat. ibi: mulieres verò, quæ relicto maritali thoro, lapsu carnis ceciderunt, si ma-

Tom. II.

riti earum à te diligenter commoniti, eas ad frugem melioris vitæ conversas noluerint recipere propter Deum, in claustris cum religiosis mulieribus studeas collocare, ut perpetuam penitentiam ibi agant, quibus positis:

398. **Q**uæstio est. 1. an, cum innocens agit de adulterio contra Reum, possit eum citare ad utrumque Judicem ex his, quibus competit jus præventionis? Resp. de hoc casu agi c. fin. de Rescript. ubi dicitur, quòd, si quis alium super uno negotio, vel pluribus personalibus actionibus, quæ sub uno Judice possent tractari commodius, per varias litteras ad diversos Judices trahat, litterarum commodis careat, & ad expensas, quas propter hoc Adversarios tulisse constiterit, condemnnetur; ubi nota, quòd quamvis talis perdat commodum litterarum ex tali abusu; non tamen perdat causam; cum de hoc nihil exprimatur: & licet hic fiat mentio solum de actionibus personalibus, non autem realibus; si tamen in his etiam militet eadem ratio, quæ in textu assignatur pro personalibus (nempe ut vocatus ad diversos Judices laboribus fatigatus, & sumptibus, vel compellatur componere, vel cedere juri suo) censet Panormitanus ad cit. c. fin. n. 12. idem dicendum etiam in realibus; quem sequitur Wagnereck ibid. q. super uno negotio, saltem quoad observationem; hoc enim sine fatigare Adversarium, naturali lumini contrarium videtur.

399. **Q**uæstio altera est, an, quando solum civiliter agitur contra adulterum, nimirum ad separationem thori, & jacturam dotis, quæstio hæc sit mixti fori consequenter sit locus præventioni? 2. quid, si agatur criminaliter, nimirum ad vindictam publicam? Ad 1. in hoc num. Resp. remissivè ad lib. 4. decret. ubi ad 1. diximus negativè; ad 2. affirmativè; hujus ratio sumitur ex c. Tuæ Fraternitati, 5. de Procuratoribus, ubi, cum hoc Brixinensis Episcopus Innocentio III. proposuisset, idem illi sic respondit: quòd, si vir accusat Uxorem de crimine Adulterij eoram Judice seculari ad pœnam legitimam infligendam (quia tunc inscriptionis vinculum debet arripere, seque ad pœnam talionis astringere: non per procurato-

P 2 rem,